

Razvoj okolišne politike u Hrvatskoj

Mateja Jež Rogelj^{1*}, Marija Živić², Magdalena Zrakić Sušac¹, Tihana Kovačićak¹, Ornella Mikuš¹

¹Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet, Zavod za agrarnu ekonomiku i ruralni razvoj, Svetošimunska cesta 25, 10 000 Zagreb (mrogelj@agr.hr)

²Studentica na diplomskom studiju Agrobiznis i ruralni razvitak, Svetošimunska cesta 25, 10 000 Zagreb

SAŽETAK

Rad prikazuje razvoj okolišne politike u Hrvatskoj od osamostaljenja do danas. Nakon osamostaljenja, fokus je bio na uspostavi institucionalnog i zakonodavnog okvira za okolišnu politiku te je 1994. godine donesen prvi Zakon o zaštiti okoliša. U pretpristupnom razdoblju dolazi do usklađivanja hrvatske okolišne regulative s propisima Europske unije što je dovelo do poboljšanja u mnogim područjima, poput gospodarenja otpadom, zaštite voda i zraka. Od pristupanja do danas radi se na implementaciji europskih propisa i jačanju institucionalnih kapaciteta jer su okolišna politika i okoliš jedan od glavnih prioriteta Unije i područje kojemu treba posvetiti sve veću pozornost.

Ključne riječi: Hrvatska, institucije, okoliš, politika, zakonodavstvo

UVOD

Okoliš i politike zaštite okoliša danas su u fokusu javnosti, struke, ali i donositelja odluka. Neki od najvažnijih dokumenata na svim razinama – od europske, preko nacionalne pa sve do lokalne – bave se pitanjima zaštite okoliša, istraživanjima okoliša i podizanjem svijesti o njegovoj zaštiti (Raguž, 2023).

Pitanje zaštite okoliša jedno je od bitnih nacionalnih kao i globalnih pitanja s kojima se susreću kreatori politika kako bi institucionalno doprinijeli korekciji nedjelotvornosti tržišnog mehanizma kada se radi o okolišu i njegovoj zaštiti. Očuvanje prirode i čovjekova okoliša propisuje članak 3. Ustava Republike Hrvatske (RH). Ustavne odredbe koje predstavljaju

osnovu za oblikovanje okvira i sadržaja prava okoliša u Republici Hrvatskoj, utvrđuju pravo na zdrav život, obvezu države da osigura uvjete za zdrav okoliš, dužnost svakoga da, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećuje zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša, pružanje osobite zaštite svim stvarima i dobrima od osobitog ekološkog značenja, koji su od interesa za Republiku Hrvatsku i mogućnost ograničenja poduzetničkih sloboda i vlasničkih prava radi zaštite prirode, ljudskog okoliša i zdravlja ljudi.¹ Sve zemlje su danas izložene određenim vrstama onečišćenja okoliša. Stoga ne čudi što znatan broj zemalja u razvoju uvodi

1 <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/Arhiva/02-03-22.pdf>

i primjenjuje aktivnu politiku zaštite okoliša kako bi mogle upravljati ekološkim procesima (Črnjar, 1997). S obzirom na to da je zaštita okoliša povezana s cjelokupnim ekonomskim procesom i gospodarskom politikom, ona postaje sastavnim dijelom gospodarske i opće društvene politike razvoja (Črnjar, 1997).

U proteklim desetljećima, zaštita okoliša postala je jedna od ključnih tema na globalnoj razini, budući da se sve veći naglasak stavlja na očuvanje prirodnih resursa i održivost. Zaštita okoliša je skup odgovarajućih aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje opasnosti za okoliš, sprječavanje nastanka šteta i/ili onečišćivanja okoliša, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete (NN 80/13). Vjerojatno najpoznatiji i za zaštitu okoliša najznačajniji globalni plan je Agenda 21, usvojen na UN-ovoj konferenciji o okolišu i razvoju u Rio de Janeiru, 1992. godine (UNCED 1992). Iskustva iz vremenskog razdoblja od usvajanja Agende 21 pokazuju da pomaci na bolje nisu ni brzi, ni laki, ni zajamčeni činjenicom da je problem prepoznat i da ga se sve više analizira i deklarativno uvažava pri planiranju i djelovanju. Međutim, kao posljedica spomenute društvene reakcije na probleme okoliša, „okoliš“ je postupno postao koncept kojega je sve veći broj ljudi svjestan, a „zaštita okoliša“ je postala priznati sektor u sferi javnih poslova (OIKON, 2006). Hrvatska, kao zemlja s bogatom prirodnom baštinom i raznolikim ekosustavima, nije iznimka. U skladu s tim, razvoj okolišne politike u Hrvatskoj postao je neizostavni dio javnih strategija održivog razvoja.

Nacionalna politika zaštite okoliša nezaobilazan je element u kreiranju održivog razvoja društva. Temeljem pravovremenih i vjerodostojnih informacija i podataka

kontinuiranog praćenja stanja okoliša, donositelji odluka definiraju ciljeve i mjere politike zaštite okoliša i održivog razvitka kroz strateške, programske i planske dokumente. Također, kao odgovor društva, politika zaštite okoliša uvodi i instrumente koji su potrebni za provedbu i praćenje ostvarenja definiranih ciljeva i mjera (Agencija za zaštitu okoliša, 2014).

Provedba aktivnosti i mjera iz strateško-planskih dokumenata, ključni sudionici i njihove nadležnosti, kao i međuinstitucionalna suradnja i dr. propisano je zakonskim i provedbenim aktima (Vlada RH, 2019).

Uvod u temu Razvoj okolišne politike u Hrvatskoj obuhvaća pregled ključnih koraka, promjena i izazova koje je zemlja prošla u stvaranju sustava zaštite okoliša. Od razdoblja kada je zaštita okoliša bila povezana s djelatnošću prostornog uređenja do uspostave samostalnih institucija zaštite okoliša, Hrvatska je prošla kroz značajne transformacije kako bi se suočila s izazovima očuvanja okoliša u suvremenom dobu. U tom kontekstu, istraživanje razvoja okolišne politike u Hrvatskoj ima važnu ulogu u razumijevanju ključnih političkih, institucionalnih i stručnih procesa koji su oblikovali okvir zaštite okoliša u državi. Predstavljani su strateški dokumenti, zakoni, političke inicijative i međunarodne obveze koje su oblikovale pristup zaštiti okoliša. Također je sagledana uloga državnih institucija, nevladinih organizacija i civilnog društva u promicanju i provedbi okolišnih politika.

U ovom radu su istaknuti važni trenuci u razvoju okolišne politike u Hrvatskoj, kao što su uspostavljanje Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, integracija u europske okolišne politike i postizanje ciljeva održivog razvoja.

Kroz sveobuhvatno razumijevanje razvoja okolišne politike u Hrvatskoj, može se stvoriti temelj za daljnje unapređenje održivosti i zaštite okoliša. Razmatranje postignuća, izazova i perspektiva pomaže u identificiranju područja koja zahtijevaju daljnje intervencije i usklađivanje s međunarodnim standardima i ciljevima održivosti.

Cilj je rada utvrditi na koji se način razvijala okolišna politika u Hrvatskoj. U radu će se analizirati dokumenti koji su kroz povijest

REZULTATI RADA I RASPRAVA

Razvoj okolišne politike u Hrvatskoj možemo sagledati kroz tri razdoblja: (1) od osamostaljenja do pretpristupnog razdoblja, (1) od predaje pristupnice za ulazak u EU do ulaska u EU te (3) razdoblje nakon ulaska u EU.

Počeci razvoja okolišne politike u Hrvatskoj (1990. – 2004.)

Dokumenata koji opisuju razdoblje početka razvoja okolišne politike nema mnogo, a razlog tome je da okoliš devedesetih godina u Hrvatskoj nije bio tema od javnopolitičke važnosti zbog Domovinskog rata. Također, okoliš u to vrijeme nije bio ni popularna tema u svijetu nego to tek postaje u drugoj polovici 90-ih godina 20. stoljeća. Prema Goodsteinu, (2003.) period nakon 1997. godine prikazuje značajan napredak u odnosu na prethodnih 20 godina. Postignut je napredak u smanjenju onečišćivača zraka, poboljšana je kvaliteta vode i pokrenuta je stroga regulacija pesticida.

Jednim od prvih dokumenata vezanih uz okoliš u Hrvatskoj možemo smatrati Deklaraciju o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj donesenu 1992. godine. U njoj se Hrvatska obvezala da

regulirali to područje u Hrvatskoj, prikazat će se ciljevi i instrumenti kojima su se ti ciljevi nastojali ispuniti kao i institucije koje su bile zadužene za njihovo provođenje.

Naglasak na ključne korake, promjene i izazove koji su oblikovali okolišni okvir zemlje kroz sustavan pregled relevantnih strateških dokumenata, zakonodavstva, političkih inicijativa i međunarodnih obveza, cilj je i razumjeti evoluciju političkog, institucionalnog i stručnog konteksta zaštite okoliša u Hrvatskoj.

će: racionalno gospodariti tlo i šumama, provoditi mjere očuvanja kvalitete zraka u svim područjima, zaštititi sva izvorišta pitke vode, a kvalitetu voda zadržati u Zakonom propisanim kategorijama, provesti neodložne mjere zaštite priobalja i podmorja Jadrana, bdjeti nad očuvanjem spomeničke kulturne baštine i temeljnih vrijednosti prirodnoga nacionalnog blaga te prenijeti težište upravljanja otpadom s mjera orijentiranih na posljedice na mjere orijentirane na uzroke (NN 34/92).

Prvi Zakon o zaštiti okoliša u suvremenoj Hrvatskoj donesen je 1994. godine. „Ovim se Zakonom uređuje zaštita okoliša radi očuvanja okoliša, smanjivanja rizika za život i zdravlje ljudi, osiguravanja i poboljšavanja kakvoće življenja za dobrobit sadašnjih i budućih generacija“ (NN 82/94). Osnovni ciljevi zaštite okoliša, u ostvarivanju uvjeta za održivi razvoj prema članku 2. navedenoga Zakona su: (1) trajno očuvanje izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanje ekološke stabilnosti, (2) očuvanje kakvoće žive i nežive prirode i racionalno korištenje prirode i njenih dobara, (3) očuvanje i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajolika, i (4) unaprjeđenje stanja okoliša i osiguravanje boljih uvjeta života. Zakonom o zaštiti okoliša

iz 1994. i 1999. godine (NN 82/94 i NN 128/99) uređena su temeljna načela hrvatskog pravnog poretka o zaštiti okoliša u čijoj su izradi korištene tadašnje direktive EU-a. Zakon je preuzeo pojedine institute iz europskih direktiva, kao što su praćenje stanja okoliša (monitoring), informacijski sustav zaštite okoliša, a stvorena je i osnova za uspostavu katastra onečišćivanja okoliša te podizanja svijesti, odgoja i izobrazbe za okoliš.²

Jedan od dokumenata koji ima jasan pregled o početku razvoja okolišne politike u Hrvatskoj je Nacionalna strategija zaštite okoliša iz 2002. godine. Ova strategija, donesena 2002. godine, imala je za cilj pretvoriti rastuću svijest o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj u jasan, cjelovit i dugoročan koncept. Ona naglašava potrebe za poboljšanjem stanja okoliša u zemlji putem izgradnje postojećeg sustava zaštite okoliša i pripreme za izazove poput održivog razvoja, pridruživanja Europskoj uniji (EU), praćenja stanja okoliša te zaštite Jadranskog mora.

Strategija sadrži dvije ključne teme koje će kasnije imati dugoročan utjecaj na zaštitu okoliša i oblikovanje ove strategije, a to su koncept održivog razvoja i pridruživanje EU-u. Zaštita okoliša tada postaje važan dio cjelokupne strategije razvoja zemlje, a cilj im je bio uskladiti zaštitu okoliša s dugoročnim nacionalnim socijalnim i ekonomskim interesima. Strategija zagovara i uključivanje zaštite okoliša u sve druge strateške planove zemlje, sektorske segmente i politike, uključujući infrastrukturne projekte, energetski sektor, turizam, poljoprivredu i politiku zapošljavanja. Dakle, ova Strategija prepoznaje da su zaštita okoliša i održivi razvoj ključni za kvalitetu života sadašnjih i budućih generacija. Sadrži smjernice za postizanje ciljeva zaštite okoliša uz maksimalno korištenje

2 <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/Arhiva/02-03-22.pdf>

dostupnih resursa (NN 46/02). Program zaštite okoliša Republike Hrvatske, koji proizlazi iz ove strategije, odgovara na pitanja kako ostvariti ciljeve, koji su alati i do kada se trebaju provoditi mjere zaštite okoliša.

Zakon o zaštiti okoliša propisuje da učinkovitost zaštite okoliša Države osiguravaju Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske te predstavnička i izvršna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donošenjem strategije zaštite okoliša, programa i planova intervencija i drugih planova zaštite okoliša te drugih dokumenata važnih za zaštitu okoliša i održivi razvitak i održivo upravljanje okolišem.

Institucionalni okvir

Stručno obavljanje poslova zaštite okoliša i provedbu mjera zaštite okoliša osiguravaju tijela državne uprave i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave.³

Upravni i stručni sustav zaštite okoliša prvobitno je nastao kao dio djelatnosti prostornog uređenja. Već sedamdesetih godina, djelatnost prostornog planiranja i uređivanja prostora bila je visoko razvijena u institucionalnom, pravnom i metodološkom smislu. U 1980. godini je uspostavljen Zavod za prostorno uređenje i zaštitu okoliša pri Ministarstvu graditeljstva, što je označilo početak institucionalnog ustroja zaštite okoliša u Hrvatskoj. Sve do 1994. godine, zaštita okoliša je bila organizacijski povezana s prostornim uređenjem. Međutim, od 1994. godine do kraja devedesetih, odnosi između prostornog uređenja i zaštite okoliša su više bili usmjereni na razdvajanje njihovih nadležnosti nego na uspostavljanje suradnje. Svjesnost o potrebi

3 <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/Arhiva/02-03-22.pdf>

stručne i institucionalne suradnje između ta dva sektora kao bliskih i komplementarnih rezultirala je osnivanjem Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja 2000. godine. Ovo ministarstvo je nastalo spajanjem Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša te Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja. Dio ovog ministarstva koji se bavio poslovima vezanim uz građenje i stambeno-komunalne poslove je izdvojen i pridružen drugim tijelima državne uprave.

Što se tiče zaštite prirode kao posebne teme, od kraja sedamdesetih do sredine devedesetih godina postojale su različite organizacijske sheme. Počevši od samostalnog republičkog zavoda, zavoda unutar različitih ministarstava, sve do 1997. godine kada je postala dio Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša, a potom dio Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja (NN 46/2002).

Prema Zakonu o ustrojstvu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03) Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPU) obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na opću politiku zaštite okoliša u ostvarivanju uvjeta za održivi razvitak. Na lokalnoj razini općina, grad i županija uređuje, organizira, financira i unapređuje poslove zaštite okoliša koji su regionalnog ili lokalnog značenja sukladno Ustavu i zakonu.

Okolišna politika u Hrvatskoj od predaje pristupnice za ulazak u Europsku uniju do ulaska u EU (2005. – 2012.)

U travnju 2004., Vijeće Europske unije je usvojilo Europsko partnerstvo s Hrvatskom, a u lipnju 2004., nakon pozitivnog mišljenja Komisije o hrvatskoj prijavi za članstvo, Vijeće

Europe je ratificiralo prijavu Hrvatske za članstvo u EU-u, dok su službeni pregovori za pristup započeli u listopadu 2005. U veljači 2006. Europsko je partnerstvo unaprijeđeno (na temelju Komisijinog izvješća o napretku Hrvatske iz 2005.) u Pristupno partnerstvo koje odražava novi status Hrvatske kao kandidata za članstvo u Europskoj uniji.

Kod procesa pridruživanja EU-u, planiranje, organiziranje, financiranje i provedba mjera zaštite okoliša postaju ključni. Pitanje zaštite okoliša zahtijeva ne samo izmjenu zakonodavstva i njegovo striktno poštovanje već i iznimno velika ulaganja (Horvat, 2008). Integracija zahtijeva implementaciju europskih standarda i kriterija u zaštiti okoliša te promjene u institucionalnim odnosima i dodatan angažman ljudskih resursa.

Već je u razdoblju od 1997. do 2004. godine napravljen veliki pomak u zakonodavnom jačanju RH kada je izrađeno i stupilo na snagu 12 zakona koji se odnose na sastavnice okoliša. Nastavljajući se na to razdoblje, u razdoblju od 2005. do 2008. izrađeno je i novelirano sedam krovnih zakona, kao i mnogi provedbeni propisi koji se odnose na sastavnice okoliša (zrak, vode, more, tlo, biološka raznolikost) i sektore (npr. industrija, energetika, promet, marikultura i akvakultura, kemikalije, poljoprivreda) (Agencija za zaštitu okoliša, 2012.).

U Hrvatskoj su u promatranom razdoblju temeljni dokumenti održivog razvitka i zaštite okoliša: Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, Plan zaštite okoliša Republike Hrvatske (odnosno Nacionalni plan djelovanja za okoliš (NN 46/02)), Program zaštite okoliša i Izvješće o stanju okoliša (Agencija za zaštitu okoliša, 2014.).

Novi Zakon o zaštiti okoliša donesen je 2007.

godine. Njime je povećan broj ciljeva zaštite okoliša u odnosu na Zakon iz 1994. godine s četiri na petnaest. Neki od novih ciljeva su (1) zaštita života i zdravlja ljudi, (2) zaštita ozonskog omotača i ublažavanje klimatskih promjena, (3) racionalno korištenje energije i poticanje uporabe obnovljivih izvora energije, (4) uklanjanje posljedica onečišćenja okoliša i drugi (NN 110/07).

Do kraja 2012. usklađivanje s propisima EU-a gotovo je dovršeno. Sustav praćenja stanja okoliša koji uključuje brojne institucije postupno se prilagođava novim zahtjevima prenesene europske legislative (Agencija za zaštitu okoliša, 2014).

Institucionalni okvir

Na općoj razini, politika okoliša je bila odgovornost dvaju ministarstava: prvo i središnje državno tijelo koje je bilo odgovorno za zaštitu okoliša je Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, koje se bavilo zaštitom okoliša i gospodarenjem otpadom, kao i zaštitom zraka, klime, ozonskog omotača, mora, obalnog pojasa i tla; i drugo je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, koje se bavilo gospodarenjem vodama, regulacijom vodotoka, zaštitom od negativnih učinaka vode, iskorištavanjem vodnog dobra, zaštitom vode i mora od onečišćenja s kopna, te inspekcijom. Ostala tijela koja su se bavila zaštitom okoliša uključuju Ministarstvo kulture, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Državnu upravu za zaštitu i spašavanje, Državni hidrometeorološki zavod, Državni zavod za zaštitu prirode, Agenciju za zaštitu okoliša čiji je zadatak bio prikupljanje i pružanje podataka o zaštiti okoliša, Fond za zaštitu okoliša i

energetsku učinkovitost te Hrvatske vode – agenciju za upravljanje vodama. Ministarstva su obavljala administrativne poslove, koordinirala strateške dokumente, sudjelovala u procesu EU integracija i promovala edukaciju o okolišu kao i istraživanja vezana uz zaštitu okoliša (RH, 2007).

Okolišna politika nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju (2013. – danas)

Hrvatska je članicom Europske unije službeno postala 1. srpnja 2013. Vlada RH (2019) u svom dokumentu Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2016. navodi kako su temeljni dokumenti održivog razvitka i zaštite okoliša Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, Plan zaštite okoliša Republike Hrvatske, Program zaštite okoliša i Izvješće o stanju okoliša. Također navode da se pod dokumentima održivog razvitka i zaštite okoliša, osim navedenih dokumenata, podrazumijevaju i strategije, planovi, programi i izvješća koje se donose prema posebnim propisima u pojedinim sektorima za pojedine sastavnice okoliša i opterećenja. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2022) u zadnjem izdanom Izvješću o stanju okoliša u RH ističe da je Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine temeljni dokument zaštite prirode u RH.

Zakon o zaštiti okoliša propisuje donošenje i provedbu dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša, kao i sadržaj te nadležnost njihove izrade, odnosno provedbe. Nekoliko dana prije ulaska u EU donesen je novi Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13). U općim je odredbama ovog Zakona navedeno koje se

europske direktive vezane uz okoliš prenose u pravni poredak Republike Hrvatske. U odnosu na prethodni zakon, dodan je jedan cilj (1) osiguranje i razvoj dugoročne održivosti. Od ulaska u EU do danas Zakon o zaštiti okoliša se mijenjao 2013. (NN 80/13), 2015. (NN 78/15) te dva puta 2018. (NN 12/18 i 118/18) godine.

Jedan od novih pojmova koji je uvršten u Zakon o zaštiti okoliša izmjenama i dopunama iz 2018. godine (NN 118/18) je ekološka mreža Natura 2000. Kod ciljeva i načela izmjenama Zakona nije došlo ni do kakvih promjena.

Institucionalni okvir

Nakon parlamentarnih izbora održanih krajem 2011. godine oformljuje se Ministarstvo zaštite okoliša i prirode koje je pod tim nazivom djelovalo do listopada 2016.⁴ godine kada je djelokrug zaštite okoliša pripao Ministarstvu zaštite okoliša i energetike⁵, a nakon izbora održanih 2020. godine navedeno preuzima Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja⁶. Djelokrug Ministarstva obuhvaća poslove koji se odnose na zaštitu i očuvanje okoliša i prirode u skladu s politikom održivog razvoja Republike Hrvatske; poslove u vezi s gospodarenjem otpadom i procjene utjecaja na okoliš; poslove u vezi s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom klimatskim promjenama; poslove koji se odnose na upravljanje vodama te upravne i druge poslove iz područja energetike⁷

ZAKLJUČAK

Razvoj okolišne politike u Hrvatskoj predstavlja važan proces koji je usmjeren prema očuvanju okoliša, održivom korištenju prirodnih resursa i zaštiti biološke raznolikosti. U posljednjim desetljećima, Hrvatska je ostvarila značajan napredak u području okolišne politike i podizanju svijesti o potrebi održivog razvoja.

Kroz uspoređena tri razdoblja primjetno je kako je jedan od ključnih koraka prema ozbiljnijem razvoju okolišne politike u Hrvatskoj bio ulazak u EU. Pridruživanje EU-u omogućilo je Hrvatskoj pristup fondovima i programima zaštite okoliša što je značajno doprinijelo jačanju okolišne svijesti i poboljšanju zaštite okoliša. Vidljivo je da u tom pretprijetnom razdoblju dolazi do jačanja institucionalne podrške i instrumenata okolišne politike. Proces ulaska u EU dodatno povećava važnost i ulogu zaštite okoliša, pružajući joj šire mogućnosti za razvoj i napredak.

Razvoj okolišne politike u Hrvatskoj je bio dinamičan proces. U posljednjim desetljećima napravljen je značajan napredak, ali i dalje postoje brojni izazovi. Potrebno je nastaviti s implementacijom postojećih strategija i planova te ulagati u nove tehnologije i rješenja za zaštitu okoliša. U konačnici, razvoj okolišne politike u Hrvatskoj predstavlja dugoročni proces koji zahtijeva kontinuirane napore i suradnju svih dionika.

4 <https://vlada.gov.hr/o-vladi/clanovi-vlade/sazivi-vlada-93/12-vlada-rh/19501>

5 <https://vlada.gov.hr/vijesti/izglasano-povjerenje-novoj-vladi-predsjednik-vlade-plenkovic-svjestan-odgovornosti-i-izazova-vjerujem-u-hrvatsku/19496?lang=hr>

6 https://enciklopedija.cc/wiki/Petnaesta_Vlada_Republike_Hrvatske

7 <https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/1065>

LITERATURA

- Agencija za zaštitu okoliša (2012). Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2005. – 2008. https://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/dokumenti/06_integrirane/dokumenti/niso/Izvjesce%20o%20stanju%20okolisa%20u%20RH_2005-2008.pdf
- Agencija za zaštitu okoliša (2014). Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj 2009.-2012.. Agencija za zaštitu okoliša, Zagreb. https://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/dokumenti/06_integrirane/dokumenti/niso/Izvjesce%20o%20stanju%20okolisa%20u%20RH_%202009-2012.pdf
- Črnjar, M. (1997). Ekonomija i zaštita okoliša. Školska knjiga, Zagreb; Glosa, Rijeka.
- Goodstein, E. S. (2003). Economics and the environment. Ekonomika i okoliš. Prevoditelj Željka Kordej-De Villa. Mate. Zagreb.
- Horvat, G. (2008). Samoupravni djelokrug u zaštiti okoliša. Hrvatska javna uprava 8(3), 631-646.
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2022). Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2017. do 2020. godine https://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/dokumenti/06_integrirane/dokumenti/niso/Izvjesce%20o%20stanju%20okolisa%20u%20RH%20za%20radoblje%20od%202017%20do%202020.pdf
- Narodne novine (1992). Deklaracija o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj (NN 34/92)
- Narodne novine (2002). Nacionalna strategija zaštite okoliša (NN 46/02)
- Narodne novine (2003). Zakon o ustrojstvu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03)
- Narodne novine (1994). Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94)
- Narodne novine (1999). Zakon o zaštiti okoliša (NN 128/99)
- Narodne novine (2007). Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/07)
- Narodne novine (2013). Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13)
- Narodne novine (2015). Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša (NN 78/15)
- Narodne novine (2018). Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša (NN 12/18)
- Narodne novine (2018). Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša (NN 118/18)
- OIKON d.o.o. Institut za primijenjenu ekologiju (2006). Program zaštite okoliša Istarske županije (s Izvješćem o stanju okoliša).

Dostupno na: <https://www.istra-istria.hr/fileadmin/dokumenti/novosti/pzo.pdf>

Raguž, B. (2023). Početci svijesti o zaštiti okoliša na području Europske unije. *Filozofska istraživanja* 43 (2): 367–382. <https://doi.org/10.21464/fi43211>

Republika Hrvatska (RH) (2007). Operativni program za okoliš 2007. - 2009. Instrument pretprijetne pomoći 2007hr16ipo003. https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/Arhiva/EU%20fondovi/OP_okolis__hrvatska_verzija_1.pdf

UNCED (1992). AGENDA 21. Available at:

https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf?_gl=1*55498t*_ga*MTI4ODcwNTMwNi4xNjk2MzM0MDIw*_ga_TK9BQL5X7Z*MTcxMjEyNzM5NS4yLjAuMTcxMjEyNzM5NS4wLjAuMA..

Vlada RH (2019). Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2016. https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/GLAVNO%20TAJNI%C5%A0TVO/Strategija,%20planovi%20i%20ostali%20dokumenti/IZVJ_OKOLIS_2013-2016.pdf

The Development of Environmental Policy in Croatia

ABSTRACT

The paper describes the development of environmental policy in Croatia from the achievement of independence to the present day. Subsequent to the achievement of independence, the focus was placed on the creation of an institutional and legal framework for environmental policy, and the first Environmental Protection Act was adopted in 1994. In the pre-accession period, Croatian environmental regulations were harmonized with those of the European Union, leading to the improvements in many areas such as waste management and water and air pollution control. Since the accession, work has been ongoing to implement the European regulations and strengthen institutional capacity, as environmental policy and protection is one of the Union's top priorities and an area that requires increasing attention.

Key words: Croatia, environment, institutions, legislation, policy